निवडक

थिवी : 'रतन टाटा-मनीस रुपांतलो देव' पुस्तकाचे प्रकाशन करताना मंगश मंत्रवादी. बाजूला अनघा कामत, उदय देशप्रभू व इतर.

'रतन टाटा-मनीस रुपांतलो देव' पुस्तकाचे प्रकाशन

■ टीम दैनिक हेराल्ड

म्हापशा, दि. १२ : उदय देशप्रभू लिखित 'रतन टाटा –मनीस रुपांतलो देव' या पुस्तकाचे प्रकाशन मंगेश मंत्रवादी आणि अनघा कामत यांच्या हस्ते झाले. हा कार्यक्रम थिवी येथील उदेते दर्पण या संस्थेने आयोजित केला होता. यावेळी उदय देशप्रभू म्हणाले की, रतन टाटा हे हाडा–मांसाचे जिवंत देवच होते. ते म्हणाले की ते एक परोपकारी, दानशूर आणि गोर–गरिबांचें तारणहार होते. मंगेश मंत्रवादी म्हणाले की, हे पुस्तक विद्यार्थ्यांच्या हाती पडले पाहिजे, शिक्षण खात्याने अशा पुस्तकांचा सकारात्मक विचार करावा आणि ती शाळांमध्ये पोहोचवावीत. अनघा कामत यांनी उदय यांच्या साहित्यकृतीचे कौतुक केले. शिक्षक हरिश कामत यांनी कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन केले तर भगवान म्हामल यांनी आभार प्रदर्शन केले.

कल्पवृक्ष बेळगाव आणि सम्राट क्लबतर्फे १९ रोजी राज्यस्तरीय कथाकथन स्पर्धा

■ टीम दैनिक हेराल्ड

डिचोली, दि. १२ : कल्पवृक्ष पिळगाव आणि सम्राट क्लब मये यांच्या संयुक्त विद्यमाने शिवजयंतीच्या निमित्ताने बुधवार दि. १९ रोजी राज्यस्तरीय मराठी कथाकथन स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले आहे. स्पर्धेचा तपशील व नियम पुढीलप्रमाणे – कथाकथन स्पर्धा दि. १९ रोजी दुपारी २.३० वाजता आयडियल हायस्कूल पिळगाव येथे घेण्यात येईल. स्पर्धेचा गट १ – इयत्ता पहिली ते चौथी गट २ – इयत्ता पाचवी ते आठवी (प्रत्येक गटात एका विद्यालयातील एकाच विद्यार्थ्याला स्पर्धेत भाग घेता येईल.) कथाकथन स्पर्धेचा विषय – छत्रपती शिवरायांच्या पराक्रमाची शौर्यगाथा. इयत्ता पहिली ते चौथी या गटात स्पर्धकाला ३ ते ४ मिनिटे देण्यात येतील.
तर इयत्ता पाचवी ते आठवी या गटात स्पर्धकाला ४ व ५ मिनिटे देण्यात येतील. स्पर्धा फक्त मराठी भाषेतूनच घेण्यात येतील परीक्षकांचा निर्णय अंतिम असेल. स्पर्धेची पारितोषिके पुढीलप्रमाणे – प्रथम पारितोषिक रु. २000 चषक व प्रशस्तिपत्र, द्वितीय रु. १५00 चषक व प्रशस्तिपत्र, तृतीय रु. १000 चषक व प्रशस्तिपत्र, उत्तेजनार्थ प्रथम रु. ५00 चषक व प्रशस्तिपत्र, द्वितीय रु. ५00 चषक व प्रशस्तिपत्र. वरील पारितोषिके दोन्ही गटांसाठी देण्यात येईल. इतर सर्व स्पर्धकांना सहभागाचे प्रशस्तिपत्र व स्मृतिचिन्ह देण्यात येईल. नावनोंदणी वॉट्सअॅप द्वारे १७ रोजीपर्यंत करावी. नाव नोंदणी व अधिक महितीसाठी खालील नंबरवर संपर्क साधावा. सोमनाथ पिळगावकर – ९९२३८२६७९९ हर्षा कवठणकर – ९८२३७९१४८८ तरी आपल्या विद्यालयातील एका विद्यार्थ्याला पाठवून स्पर्धा यशस्वी करावी असे आवाहन प्रा. सोमनाथ पिळगावकर, अॅड. अजय प्रभू गावकर यांनी केलें आहे.

समर्थ रामदास मठातर्फे भिक्षा फेरीचे आयोजन

■ टीम दैनिक हेराल्ड

शिवोली, दि. १२ : तीन माड कुचेली शिवोली येथील श्री समर्थ रामदास मठ श्री समर्थ रामदास सेवा भक्ती मंडळ व कार्यकारिणी समितीतर्फे दासनवमी उत्सवाप्रीत्यर्थ भिक्षा फेरीचे आयोजन करण्यात आले आहे,
मंगळवार दि. १८ रोजी सकाळी ९ ते दुपारी १.00 पर्यंत सडये खालचावाडा साखळेश्वर मंदिर परिसर , रोड्रिगिस वाडा , नवा वाडा मारवड (मठवाडा) बुधवार दि १९ रोजी ट्रोपा, सडये, वरचावाडा, भाटान, शाळा परिसर सुला गोवेकर यांच्या घरापर्यत गुरुवार दि. २० रोजी श्रीशिव साखळेश्वर देवस्थान परिसर मायणा पाटो गॅरेज परिसर शनिवार , दि. २२ रोजी (दासनवमी) श्री समर्थ रामदासी स्वामी मंदिर (मठ) परिसर तीन माड सडये, तसेच म्हापसा, खोर्ली, काणका व आजुबाजुतील परिसरात होणाऱ्या भिक्षाफेरी कार्यक्रम काही अपरिहार्य कारणास्तव रद्द करण्यात आली आहे.

अस्नोडा येथे २३ रोजी कॅराओके गायन स्पर्धा

■ टीम दैनिक हेराल्ड

साळ, दि. १२ : अस्नोडा येथील अस्नोडा सिटीझन ग्रुप आयोजित अखिल गोवा पातळीवरील कॅराओके गायन स्पर्धा रविवार दि. २३ रोजी कैलासनगर अस्नोडा येथील महेश्वर मंदिराच्या प्रांगणात घेण्यात येणार आहे. कराओके गायन स्पर्धेसाठी रु. ७000, ५000, ४000, ३000, २५00 तसेच १000 रुपयांची पाच उत्तेजनार्थ बक्षिसे दिली जातील. स्पर्धेसाठी रविवार दि. १६ रोजी सकाळी ९.३0 ते संध्याकाळी ५.३0 वाजेपर्यंत अस्नोडा पंचायत सभागृहात ऑडिशनचे आयोजन करण्यात आले आहे. अधिक माहितीसाठी व नावनोंदणीसाठी गुरुदास चोपडेकर (८६६८९३८१३२) यांच्याशी संपर्क साधावा.

करमल घाटाच्या रुंदीकरणाला विरोध

■ टीम दैनिक हेराल्ड

मडगाव, दि. १२ : करमल घाटावरील राष्ट्रीय महामार्ग–६६ (पूर्वीचे राष्ट्रिय महामार्ग–१७) च्या प्रस्तावित रुंदीकरणाला काणकोणच्या रहिवाशांनी तीव्र विरोध केला असून अधिकाऱ्यांना बोगद्याचा पर्याय निवडण्याची विनंती केली आहे.दक्षिण गोवा खासदार कॅप्टन विरियेतो फर्नांडिस यांनी स्थानिकांच्या या मागणीला पाठिंबा दिला असून त्यांनी केंद्रीय महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांना पत्र लिहून प्रकल्पाचा पुनर्विचार करण्याची विनंती केली आहे.

गोवा सार्वजनिक बांधकाम विभागाने सुरू केलेल्या आरवी असोसिएट्स आर्किटेक्ट्स इंजिनिअर्स अँड कन्सल्टंट्स प्रायव्हेट लिमिटेडने केलेल्या व्यवहार्यता अभ्यासामुळे हा नवा वाद सुरू झाला आहे. या अभ्यासात पत्रादेवी ते पोळे पर्यंतच्या राष्ट्रीय महामार्ग–६६ च्या भागाचे परीक्षण करण्यात आले. विशेषतः किमी ५७० आणि किमी ५८२ दरम्यानच्या करमल घाट विभागावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले. निष्कर्षांनुसार, हा भूभाग नाजूक आहे आणि भूस्खलन होण्याची शक्यता आहे, ज्यामुळे बोगदा सुरक्षित आणि अधिक शाश्वत करण्याचा पर्याय बनतो.

पर्यावरणीय हानी हे या विरोधामागचे एक प्रमुख कारण आहे करमल घाट हा पश्चिम घाटाचा एक अविभाज्य भाग आहे, जो जागतिक स्तरावर मान्यताप्राप्त जैवविविधतेचे केंद्र आहे, वाघ, रानगवे , पेंगोलिन आणि हरणांच्या विविध प्रजातींसारख्या संरक्षित वन्यजीवांचे हे घर आहे. यापैकी बरेच प्राणी वन्यजीव संरक्षण कायद्याच्या अनुसूची–१ आणि अनुसूची–२ अंतर्गत येतात. रहिवाशांना भीती आहे की रस्ता विस्तारल्याने त्यांचे अधिवास तुटतील, मानव–वन्यजीव संघर्ष वाढेल आणि नाजूक परिसंस्थेचे अपूरणीय नुकसान होईल.अनेक रहिवाशांना आठवते की फक्त चार दशकांपूर्वी, करमल घाट एक सदाहरित जंगल होते जिथे थंड हवामानामुळे प्रवाशांना उन्हाळ्याच्या महिन्यांतही स्वेटरची आवश्यकता होती. गेल्या काही वर्षांत, मोनोकल्चर सागवान लागवडीमुळे भूदृश्याचे काही भाग बदलले आहेत, परंतु नैसर्गिक जंगलाचा बराचसा भाग हळूहळू पुनर्जन्म घेत आहे, ज्यामुळे त्याचे जतन अधिक महत्त्वाचे बनले आहे.

गडकरींना लिहिलेल्या पत्रात, कॅप्टन फर्नांडिस यांनी केरळ आणि कर्नाटकमध्ये अलीकडील आपत्तींवर प्रकाश टाकला, जर पश्चिम घाटातील पायाभूत सुविधा प्रकल्पांनी या प्रदेशाच्या पर्यावरणीय संवेदनशीलतेचा विचार केला नाही तर काय होऊ शकते याचा इशारा दिला. त्यांनी त्यांच्या उपजीविकेसाठी जंगलांवर अवलंबून असलेल्या आदिवासी समुदायांवर होणाऱ्या परिणामांबद्दल चिंता व्यक्त केली. त्यांनी असा युक्तिवाद केला की हा प्रकल्प अनुसूचित जमाती आणि इतर पारंपारिक वनवासी (वन हक्कांची मान्यता) कायदा, २००६ चे उल्लंघन करतो, कारण योग्य सल्लामसलत आणि संमती प्रक्रियांचे पालन केले गेले नाही.

या प्रदेशात बोगदा बांधण्याची व्यवहार्यता आधीच सिद्ध झाली आहे. कोकण रेल्वे त्याच घाट विभागात यशस्वीरित्या बोगदा चालवते आणि रेल्वे अधिकाऱ्यांनी पुष्टी केली आहे की अशा बांधकामासाठी आवश्यक तंत्रज्ञान आणि कौशल्य उपलब्ध आहे. बोगदा बांधणीचा अंदाजे खर्च प्रति किलोमीटर प्रति ट्रॅक ५०–१०० कोटी रुपयांपर्यंत आहे, जो रहिवाशांचा असा युक्तिवाद आहे की सुरक्षितता, कार्यक्षमता आणि पर्यावरणीय संवर्धनाच्या दृष्टीने दीर्घकालीन फायदे लक्षात घेता ही एक फायदेशीर गुंतवणूक आहे. रहिवासी सुधारित रस्ते पायाभूत सुविधांची आवश्यकता मान्य करतात, परंतु विकास हा पर्यावरणीय विनाश आणि सुरक्षिततेच्या जोखमीच्या किंमतीवर येऊ नये याबाबत ते आग्रही आहेत.

चांगल्या प्रकल्पांना विरोध ही प्रवृत्ती भावी पिढीसाठी घातक

- मुख्यमंत्री
- मये मतदारसंघात ५० कोटींच्या विकास योजनांची यपायाभरणी

■ टीम दैनिक हेराल्ड

डिचोली, दि. १२ : भारतीय जनता पक्षामुळेच आज मयेवासीयांना पूर्ण स्वातंत्र्य मिळताना अनेक सुविधा बहाल झालेल्या असून मालकी हक्क प्रदान झाले आहेत. सरकारी जमिनीत दर्जेदार प्रकल्प येत असतील तर त्याला विरोध करण्याची प्रवृत्ती ही घातक असून भावी पिढीच्या उत्कर्षाला खीळ घालणारी आहे. त्यामुळे गावाच्या हितासाठी चांगल्या प्रकल्पांना ग्रामस्थांनी सहकार्य करावे. सरकार पूर्णपणे जनतेच्या पाठीशी असून पायाभूत मूलभूत विकास सातत्याने करत आहे. मानवी विकासासाठी अनेक चांगले प्रकल्प महत्त्वाचे असल्याचे प्रतिपादन मुख्यमंत्री डॉ. प्रमोद सावंत यांनी मये येथे केले.

मये मतदारसंघात सुमारे ५0 कोटी रुपये खर्चून कृषी क्षेत्रात, वीज, क्षेत्रात पर्यटन क्षेत्रात तसेच सर्वांगिण विकास अशा क्षेत्रात ५0 कोटी रुपये खर्चून वेगवेगळ्या योजनांना चालना देण्यात येणार असून डिजिटल पद्धतीने पायाभरणी मये पंचायत सभागृहात आयोजित कार्यक्रमात मुख्यमंत्री डॉ. प्रमोद सावंत यांनी केली.

यावेळी आमदार प्रेमेंद्र शेट, सरपंच कृष्णा चोडणकर, जिल्हा पंचायत अध्यक्ष शंकर चोडणकर, महेश सावंत, उत्तर गोवा भाजप अध्यक्ष दयानंद कारबोटकर, मंडळ समिती पदाधिकारी, विविध पंचायतीचे सरपंच, पंचायत सदस्य, भाजप पदाधिकारी, ग्रामस्थ व कार्यकर्ते उपस्थित होते.

मये मतदारसंघ हा एक ग्रामीण मतदारसंघ असला तरी येथील हरितक्रांती हिरवळ निसर्ग हा जगाला खुणावत असतो. त्यामुळे शेती बागायती दूध उत्पादन क्षेत्रात नव्या पिढीने या ठिकाणी पारंपरिक शेतीला गत वैभव प्राप्त करून देण्यासाठी विशेष प्रयत्न करावेत. सरकार त्यासाठी सर्व सहकार्य देण्यास कटिबद्ध असल्याचे मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले.

पर्यटन क्षेत्राच्या नावाने जगाच्या नकाशावर जगात पोचलेल्या मयेला नवी दिशा देण्यासाठी व नव्या पिढीच्या सर्वांगिण भवितव्यासाठी मये गावात सरकारी जमिनीत आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे कायदा महाविद्यालय इतर प्रकल्प राबवण्याचा सरकारचा संकल्प आहे. त्याला स्थानिकांनी जर सहकार्य केले नाही तर गावचा विकास होणार तरी कसा? असावा उपस्थित करताना कॉंग्रेस तसेच गोवा फॉरवर्ड हे अकारण राजकारण करून दिशाभूल करीत असून त्यांच्यापासून एक प्रकारे सावध रहा, असा इशारा देतानाच अशाप्रकारचा विरोध करणाऱ्या मनोवृत्तीबद्दल मुख्यमंत्र्यांनी नाराजीचा सूर व्यक्त केला. काही दिवसांपूर्वी सदर प्रकल्पासाठी बैठक घेऊन विरोध केल्याने मुख्यमंत्री आजच्या कार्यक्रमात बरेच कडाडले. गोवा फॉरवर्ड व कॉंग्रेस वाल्यांनी काय दिवे लावले हे सर्वांना माहिती आहे अशी टीका त्यांनी केली. मयेवासियांना खरे स्वातंत्र्य देण्यासाठी भारतीय जनता पक्षाचे डबल इंजीन सरकार सातत्याने कार्यरत आहे.

भाटले गॅस लिकेजनंतर फोंडा परिसरात चिंता वाढली

■ टीम दैनिक हेराल्ड

फोंडा, दि. १२ : पणजीतील भाटले येथे गॅस पाईपलाईन फुटल्याच्या घटनेच्या पार्श्वभूमीवर, फोंडा येथील रहिवाशांनी चिंता व्यक्त केली आहे की केटीसी बस स्टँडजवळील सुरू असलेल्या अंडरपास बांधकामामुळे देखील अशीच परिस्थिती उद्भवू शकते. स्थानिकांनी अशी मागणी केली आहे की पीडब्ल्यूडी, हायवे अधिकारी आणि गॅस कंपनी यासारख्या सर्व भागधारकांनी सर्व सुरक्षा उपायांचे पालन करून काम पूर्ण करण्यासाठी समन्वय साधावा.

रविवार ९ फेब्रुवारी रोजी पणजीतील भाटले परिसरात स्मार्ट सिटीचे काम करणाऱ्या कामगारांनी गॅस पाईपलाईन खराब केल्याचा आरोप आहे. स्मार्ट सिटी प्रकल्पासाठी सांडपाण्याच्या कामादरम्यान नैसर्गिक वायू गळती आणि कामगार जीव मुठीत धरून पळून जातानाचा व्हिडिओ सोशल मीडियावर व्हायरल झाला आणि त्यामुळे फोंडा येथील स्थानिकांमध्ये चिंता निर्माण झाली आहे.

या पार्श्वभूमीवर फोंडा वासीयांनी चिंता व्यक्त केली आहे. याचे कारण राष्ट्रीय महामार्ग ४ ए चा चार पदरी रुंदीकरण प्रकल्प गेल्या वर्षापासून सुरू आहे, जो फोंडा येथील केटीसी बस स्टँडपासून सुरू झाला आहे, अंडरपासचे बांधकाम आता पूर्णत्वाच्या जवळ आहे. तथापि, ८०% पेक्षा जास्त काम पूर्ण झाले असूनही, बांधकाम मार्गावर जाणारी गॅस पाईपलाईन अद्याप हलवण्यात आलेली नाही. अंडरपासचे बांधकाम सुरु असताना, कामगार स्टील रॉड घालणे, पाया तयार करणे आणि वेल्डिंगचे काम करत असताना, गॅस पाइपलाइन एक अडथळा आहे. जुन्या रस्त्याखालून गॅस लाइन जात असल्याने उर्वरित कामे पुढे जाऊ शकत नाहीत. मोठ्या प्रमाणात खोदकाम केल्यानंतर, रस्त्याचा मातीचा पट्टा, ज्याची रुंदी सुमारे दीड मीटर आणि उंची सुमारे ७ मीटर आहे, अजूनही गॅस पाइपलाइनमुळे अडथळा आहे, ज्यामुळे पुढील खोदकाम आणि बांधकाम रोखले जात आहे. असे असूनही, कामगार गॅस लाइनच्या जवळच्या परिसरात त्यांची कामे सुरू ठेवतात. स्थानिक रहिवासी नरेश नाईक म्हणाले की, अंडरपास अत्यंत महत्त्वाचा आहे कारण तो वाहनांना जवळच असलेल्या केटीसी बस स्टँडपर्यंत प्रवेश देईल. पाया आणि स्लॅबच्या कामात वेल्डिंगचा वापर केला जात असल्याने, विशेषतः परिसरात गर्दी असल्याने, कडक सुरक्षा खबरदारी घेतली पाहिजे. अशा परिस्थितीत गॅस गळतीमुळे विनाशकारी आग लागू शकते. पीडब्ल्यूडी एनएचच्या सहाय्यक अभियंता चंदा परवार यांनी सांगितले की, पीडब्ल्यूडी आणि गोवा नॅचरल गॅस प्रायव्हेट लिमिटेडने संयुक्त तपासणी केली आहे. गॅस कंपनी कडून १८ डिसेंबर २०२४ रोजी चौकशी करण्यात आली. अंडरपास बांधकामात अडथळा आणणाऱ्या गॅस लाइनबाबत जीएनजीपीएल ला एक पत्र पाठवण्यात आले होते. त्यानंतर जीएनजीपीएलने प्रतिसाद दिला आहे, सुरक्षा उपाययोजना राबवल्या जातील आणि काम जोखीमशिवाय सुरू राहावे यासाठी सल्लागार नियुक्त करण्यात आला आहे , असे त्यांनी सांगितले.

गोव्यातील पारंपरिक बेकरी व्यवसायाची विद्यार्थ्यांना ओळख

- साळ–पुनर्वसन शाळेतील सहशालेय उपक्रम

■ टीम दैनिक हेराल्ड

साळ, दि. १२ : सरकारी प्राथमिक विद्यालय – पुनर्वसन साळ मधील इयत्ता दुसरीच्या विद्यार्थ्यांनी गोव्यातील पारंपारिक व्यवसाय समजून घेण्यासाठी साळ खोलपेवाडी येथील रविकांत पांडूरंग सावंत यांच्या पारंपरिक पाव भट्टीला भेट दिली.

या शैक्षणिक सहलीचा उद्देश विद्यार्थ्यांना पाव, केक, बिस्किटे तयार करण्याची प्रक्रिया समजावून देणे तसेच बेकरी व्यवसायाच्या कार्यपद्धतीची माहिती घेणे हा होता. रविकांत सावंत यांच्या मार्गदर्शनाखाली विद्यार्थ्यांनी बेकरीतील विविध टप्पे प्रत्यक्ष पाहिले.

प्रथम यंत्राद्वारे मैद्यापासून पीठ मळणे, त्यात यीस्ट घालून फुगवणे आणि त्याचे गोळे तयार करणे हा टप्पा पाहिला. त्यानंतर, तयार गोळे वेगवेगळ्या साच्यांमध्ये ठेवून भट्टीत भाजण्यापूर्वीच्या तयारीबाबतची माहिती घेतली. भट्टी पेटवण्याची प्रक्रिया, लाकडांपासून होणारी उष्णता आणि त्यात एकाच वेळी २०–२५ साचे कसे भाजले जातात, हे विद्यार्थी आवडीने ऐकत होते. सदर भट्टीत दररोज सुमारे १५00 पाव तयार होतात आणि ते दोडामार्ग, खोलपे, सासोली, हणखणे, साळ आदी ठिकाणी वितरीत केले जातात.

पाव तयार करण्याची प्रक्रिया समजली

'बेकरीवाला कामिल' या पाठात वर्णन केल्याप्रमाणे, पाव भाजल्यानंतर त्याला योग्य प्रकारे थंड केले जाते आणि त्यानंतर विक्रीसाठी तयार केले जाते. बेकरीत रात्री एक वाजता पीठ मळायला सुरुवात करतात, चार वाजता भट्टी पेटवतात, आणि पाव भाजण्यासाठी सुमारे वीस मिनिटे लागतात. मेहनतीच्या या प्रक्रियेमुळे सकाळी ग्राहकांना ताजे पाव मिळतात, याची विद्यार्थ्यांना माहिती मिळाली.भट्टीतून गरमागरम निघालेल्या पावाचा सुगंध सर्वत्र दरवळत होता. सावंत यांनी विद्यार्थ्यांना ताजे पाव खायला दिले. ही शैक्षणिक सहल केवळ ज्ञानाचा नाही तर स्वादाचा अनुभवही देणारी ठरली.

या सहशालेय उपक्रमाबद्दल मुख्याध्यापक धाकटू पाटील सांगितले की, विद्यार्थ्यांना गोव्यातील पारंपरिक व्यवसाय समजून घेण्यासाठी प्रत्यक्ष अनुभव मिळणे महत्त्वाचे आहे. या भेटीद्वारे त्यांना उद्योग, मेहनत, गुणवत्ता आणि व्यवसायाच्या सातत्याची महत्त्वाची शिकवण मिळाली. विद्यार्थ्यांसाठी ही एक स्मरणीय आणि शिकवण देणारी शैक्षणिक सहल ठरली.

वागातोर कासव पट्ट्यात ट्रान्स संगीत महोत्सव ?

■ टीम दैनिक हेराल्ड

वागातोर, दि. १२ : धोक्यात असलेल्या ऑलिव्ह रिडले कासवांसाठी प्रसिद्ध असलेल्या वागातोर येथील ड्रीम बीचवर १४ ते १९ फेब्रुवारी दरम्यान वाळूवर आयोजित करण्यात येणाऱ्या कराकस – मराकस नावाच्या सहा दिवसांच्या ट्रान्स संगीत महोत्सवामुळे नवा वाद निर्माण झाला आहे. विशेष म्हणजे, या महोत्सवासाठी लागणारी उपकरणे आधीच आली असली तरी, सर्व अधिकाऱ्यांनी – पोलिस, वन विभाग आणि पर्यटन विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी – कराकस मराकससाठी कोणतीही परवानगी देण्यात आली नसल्याचा दावा केला आहे. सोशल मीडियावर या कार्यक्रमाचे पोस्टर फिरत असून, ऑनलाईन तिकिटे ३,५00 ते ८,000 रुपयांना विकली जात आहेत.

याबाबत हणजूण पोलिस स्टेशनचे पोलिस निरीक्षक सूरज गावस यांनी या कार्यक्रमासाठी कोणतीही परवानगी देण्यात आलेली नसल्याची पुष्टी केली. आम्हाला अशा कार्यक्रमासाठी परवानगीची कोणतीही विनंती मिळालेली नाही आणि कासवांच्या घरट्याच्या ठिकाणी त्यासाठी परवानगी देण्याचा प्रश्नच उद्भवत नाही, असे गावस म्हणाले.

या संभाव्य कार्यक्रमामुळे संताप निर्माण झाला आहे., टीकाकारांनी या कार्यक्रमाच्या संभाव्य पर्यावरणीय परिणामाकडे लक्ष वेधले आहे. हे फक्त ध्वनी प्रदूषण नाहीये – हा ऑलिव्ह रिडले कासवांच्या अधिवासासाठी थेट धोका आहे. भारतीय वन्यजीव संरक्षण कायदा, १९७२ च्या अनुसूची १ अंतर्गत ऑलिव्ह रिडले कासव संरक्षित प्रजाती आहेत. हे ठिकाण निवडण्याचे आयोजकांचे धाडस हे कायदा आणि सुव्यवस्थेची अनिश्चित परिस्थिती अधोरेखित करते, असे ध्वनी प्रदूषणाविरुद्ध कार्यकर्ते डेसमंड डिसोझा म्हणाले.

या भागात भेट देणाऱ्या परदेशी पर्यटकांनी आपली निराशा व्यक्त केली, एकाने म्हटले की, समुद्रकिनाऱ्यावर जड उपकरणे आणली गेली आहेत आणि कासवांच्या घरट्यांसाठी चिन्हांकित केलेल्या भागात एक भव्य स्टेज बांधण्यात आला आहे हे पाहून दुःख होते. आवाज आणि वाहनांमुळे कासवांना अंडी घालण्यासाठी किनाऱ्यावर येण्यापासून नक्कीच अडथळा होईल.

मिळालेल्या माहितीनुसार फेब्रुवारीमध्ये पाच ऑलिव्ह रिडले कासवे या बीचवर अंडी घालण्यासाठी आली. तर इतर १0 अंडी न घालता परत गेली.

कासवांच्या घरट्याच्या प्रक्रियेत झालेल्या व्यत्ययाबद्दल वन्यजीव अधिकारी चिंतेत आहेत. वन्यजीव विभागाचे रेंज फॉरेस्ट ऑफिसर आत्माराम गावस यांच्या मते, विभाग परिस्थितीवर बारकाईने लक्ष ठेवून आहे. आम्हाला या घटनेची जाणीव करून देण्यात आली आहे आणि आम्ही परिस्थितीवर लक्ष ठेवून आहोत. रात्रीच्या वेळी अशा जड उपकरणांचे आगमन कासवांना त्रास देऊ शकते,असे गावस म्हणाले.

मी माझ्या सकाळच्या फिरायला जाताना कासवांच्या खुणा पाहिल्या आहेत आणि जेव्हा कासव रक्षकांना सूचित केले जाते तेव्हा त्यांना अनेकदा असे आढळून येते की कासवे घरटे न बांधता निघून गेली आहेत, असे हणजूण – कायसू जैवविविधता मंडळाचे सदस्य रमेश नाईक यांनी सांगितले.

कोस्टल रेग्युलेशन झोन २0१९ च्या अधिसूचनेनुसार, समुद्री कासवांच्या घरट्यांचे किनारे पर्यावरणीयदृष्ट्या संवेदनशील क्षेत्रे म्हणून वर्गीकृत केले आहेत आणि त्यांना सीआरझेड १ म्हणून वर्गीकृत केले आहे.

स्थानिक रहिवासी जाविश मोनिझ यांनी अलिकडच्या वर्षांत किनाऱ्यावर आलेल्या ऑलिव्ह रिडले कासवांची लक्षणीय संख्या उद्धृत करून ड्रीम बीचला अधिकृतपणे कासवांच्या घरट्याचे ठिकाण घोषित करण्यासाठी सक्रियपणे मोहीम राबवली आहे. मार्च २0२४ मध्ये रेंज फॉरेस्ट ऑफिसरला लिहिलेल्या पत्रात, मोनिझ यांनी ही विनंती केली होती, जी त्यांनी या वर्षी १0 फेब्रुवारी रोजी दुसऱ्या पत्रात पुन्हा केली. या धोक्यात असलेल्या प्रजातीला त्यांच्या पुनरुत्पादनाला धोका असल्याने, मी तुम्हाला विनंती करतो की तुम्ही हे गांभीर्याने घ्या आणि समुद्रकिनाऱ्यावरचा काही भाग कासवांच्या घरट्यासाठी अधिसूचित करा, तसेच समुद्रकिनाऱ्यावर गस्त घालण्यासाठी वन विभागामार्फत पथके नेमा असे मोनिझ यांनी आपल्या पत्रात लिहिले आहे.

सेंटर फॉर एन्व्हायर्नमेंट एज्युकेशन (सीईई) चे संशोधन देखील संरक्षणाच्या गरजेला समर्थन देते, असे नमूद करते की समुद्री कासवे अनेकदा अंडी घालण्यासाठी त्यांच्या जन्माच्या समुद्रकिनाऱ्यांवर परत येतात.

पर्यटन संचालक केदार नाईक यांनी जोर देऊन सांगितले की ड्रीम बीचवरील कोणत्याही कार्यक्रमांसाठी कोणतीही परवानगी देण्यात आलेली नाही. कोणत्याही उत्सव किंवा पार्ट्यांसाठी आमच्याकडे कोणतीही विनंती सादर केलेली नाही, त्यांनी पुष्टी केली. वन विभागाच्या एका वरिष्ठ अधिकाऱ्याने नाव न सांगण्याच्या अटीवर सांगितले की, आम्ही असा कार्यक्रम होऊ देणार नाही आणि जर आम्हाला कोणत्याही उल्लंघनाची जाणीव झाली तर आम्ही योग्य ती कारवाई करू.

शेतजमीनीच्या रूपांतरणावर अखेर बंदी

■ टीम दैनिक हेराल्ड

पणजी, दि. १२ : गोवा सरकारने 'गोवा राज्य अमृतकाल कृषी धोरण २०२५' जाहीर केले ज्यामध्ये 'तांदूळ', 'मोराद', 'खेर' आणि 'खाजन' म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या सर्व शेतांच्या रूपांतरणावर बंदी घालण्याचा आणि सेंद्रिय शेती, हायड्रोपोनिक्स, एरोपोनिक्स, अॅक्वापोनिक्स, शहरी शेती आणि उभ्या शेतीद्वारे शेतीत क्रांती घडवण्यावर लक्ष केंद्रित करण्याचा प्रस्ताव आहे.

पर्वरी येथील मंत्रालयात धोरण सुरू केल्यानंतर पत्रकारांशी बोलताना मुख्यमंत्री प्रमोद सावंत म्हणाले की, या धोरणात सेंद्रिय शेती, हायड्रोपोनिक्स, एरोपोनिक्स, उभ्या शेती आणि शहरी शेतीला प्रोत्साहन देण्यावर लक्ष केंद्रित केले आहे आणि आंबा, काजू आणि एवोकॅडो, रॅम्बुटन, पोमेलो आणि द्राक्ष यांसारख्या नगदी पिकांच्या लागवडीला प्रोत्साहन देण्यात आले आहे. शेतकऱ्यांना या उच्च–मूल्याच्या पिकांचा अवलंब करण्यास मदत करण्यासाठी अनुदान देण्यात आले आहे.

त्यांनी सांगितले की, या धोरणात राज्यातील कृषी उत्पादनांची गुणवत्ता आणि प्रमाण सुधारण्यावरही लक्ष केंद्रित केले आहे. सावंत म्हणाले की, शेतकऱ्यांनी उत्पादित केलेला सर्व ऊस सरकार संजीवनी साखर कारखान्याच्या आवारात अधिसूचित दराने खरेदी करेल. मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले की, धोरणात शेतकरी कल्याणासाठी महत्त्वाचे उपाय आहेत ज्यात शेतकरी कल्याण निधी मंडळ आणि संकटग्रस्त शेतकरी कल्याण निधीची स्थापना समाविष्ट आहे.

धोरणात गोव्यातील ५२ हजार शेतकऱ्यांसाठी किसान क्रेडिट कार्ड मर्यादेची संख्या वाढवण्याचा देखील विचार आहे. हमी उपजीविका सुरक्षा आणि शाश्वत शेती पद्धती प्रदान करण्यासाठी नवीन गोवा शेतकरी कल्याण कायदा लागू करण्याचा प्रस्ताव आहे. धोरणात शेतीमध्ये अक्षय ऊर्जा, कृषी स्टार्टअप आणि नवोपक्रम यासारख्या प्रमुख क्षेत्रांवर लक्ष केंद्रित केले आहे. उत्पादकता आणि शाश्वतता वाढविण्यासाठी आधुनिक शेती तंत्रांसह गोव्याच्या मौल्यवान कृषी वारशाचे रक्षण करण्यावर लक्ष केंद्रित केले आहे.

खाजन जमिनींची लागवड बंधारे बांधून आणि शेतीसाठी अधिक योग्य मातीचे नमुने तयार करून नियोजित केली जाईल. हवामान बदलाच्या परिणामांपासून गोव्यातील शेतीचे संरक्षण करण्यासाठी, तिची दीर्घकालीन शाश्वतता सुनिश्चित करण्यासाठी हवामान–लवचिक शेती पद्धतींबद्दल वचनबद्धतेबद्दल देखील धोरणात बोलले आहे.

धोरणात खराब झालेल्या कृषी भूप्रदेशांचे निरोगी परिसंस्थांमध्ये पुनर्संचयित करण्याची रूपरेषा दर्शविली आहे आणि पाण्याचा कार्यक्षमतेने वापर करून आणि पावसाच्या पाण्याचे संचयन आणि पारंपारिक पाणी प्रणाली पुनर्संचयित करण्यासारख्या पद्धतींद्वारे त्याचे संवर्धन करून जलस्त्रोतांचे काळजीपूर्वक व्यवस्थापन करण्यावर लक्ष केंद्रित केले आहे. कृषी पर्यटनाला प्रोत्साहन देणाऱ्या धोरणामुळे किमान ४, हजार चौरस मीटर जमीन असलेल्या शेतकऱ्यांना सहभागी होता येईल आणि कृषी पर्यटनासाठी विशिष्ट क्षेत्रे निश्चित करण्यासाठी कठोर झोनिंग नियम लागू केले जातील.

धोरणानुसार, शेतकरी क्षेत्र शाळांना प्राधान्य दिले जाईल आणि संपूर्ण गोव्यात प्रात्यक्षिक फार्म स्थापन केले जातील आणि काजू, आंबा, सुपारी व्यतिरिक्त, एवोकॅडो, रॅम्बुटन, द्राक्ष आणि पोमेलो यासारख्या नवीन नगदी पिकांच्या लागवडीला पाठिंबा दिला जाईल.